1. AMAÇ: Hastanemizde tedavi gören hastalara uygulanan parenteral ilaçların ilaç geçimsizliği nedeni ile zayi olmaması, hastaya güvenli bir şekilde uygulanması, uyarı ve önlemlere rağmen istenmeyen bir geçimsizlik meydana gelmesi halinde izlenecek yolun belirlenmesidir.
2. KAPSAM: Hasta bakımı ve tedavisinin uygulandığı tüm birimler, Eczane Birimi
3. SORUMLULAR: Bu talimatın uygulanmasında;
• Hastane Yönetimi,
• Hekimler,
• Eczacılar,
• Hemşireler,
• Tedavide Rol Alan Sağlık Personeli sorumludur.

4. TANIMLAR:
4.1 İlaç Geçimsizliği: İlaçların vücuda girmeden önce karıştırılmaları durumunda ortaya çıkan fiziksel veya kimyasal reaksiyonlardır.
Fiziksel reaksiyonlar;
• Erime ve karışma güçlüğü,
• Sertleşme,
• Sıvılaşma,
• Çökelti oluşumu vb.
Kimyasal reaksiyonlar;
• Renk değişimi,
• Gaz çıkışı,
• Bulanıklık vb.
4.2. Geçimsizlikler:
> Günümüzde intravenöz sıvı tedavisi rutin hale gelmiş bir tedavi yöntemidir. Hastaya birden fazla enjeksiyon yapmamak için parenteral çözeltiler birbiri ile karıştırılmaktadır.
> Karıştırma işi;
• Aynı enjektöre iki veya daha fazla ilaç çekilerek,
• Çok dozlu IV infüzyon ile sıvı tedavilerinde çözeltinin içine birden fazla ilacın karıştırılması,
• Birden fazla ilacın setler vasıtası ile hastaya verilmesi şeklinde olmaktadır. Bu uygulama yöntemi ilaç geçimsizliği tehlikesi oluşturabilmektedir.
> Bazen ilaç kabı veya plastiklerin çeperi ile etkileşmeler olduğu saptanmıştır. İlaçlar çözeltiler halinde karıştırıldıklarında geçimsizlik gösterebilmektedirler. Aynı enjektöre çekilen ilaçlarda geçimsizlik söz konusu olabilmektedir.
> Parenteral solüsyonlarda yardımcı maddeler de solüsyonlar ile geçimsizlik gösterebilir.
> Çözeltinin Ph değişimi durumunda;
• Bir veya birkaç madde açığa çıkabilir,
• Bir veya birkaç madde parçalanabilir. (kimyasal değişme)
• Çözeltinin rengi değişebilir. (Solar ya da renklendirir)
• Bulanıklık ya da çökme olabilir.
• Yan etkiler oluşabilir. İlacın etkisi kaybolabilir, artabilir veya azalabilir.

5.FAALİYET AKIŞI:
5.1. Eczane birimince oluşturulan “Temel İlaç Listesi” baz alınarak Geçimsiz İlaçlar Listesi hazırlanır.
5.2. Listelerin ilaç hazırlama alanlarında bulundurulması sağlanır.
5.3. Birden çok sayıda ilacın aynı anda kullanılması gereken durumlarda öncelikle ilaçların birbirleri ile etkileşime girip girmedikleri Geçimsiz İlaçlar Listesinden kontrol edilir.
5.4. Listede geçimsizlik tanımlanmışsa söz konusu ilaçlar kesinlikle karıştırılmamalıdır.
5.5. İlaç ilaveleri mümkünse aseptik koşullarda yapılmalıdır. Aseptik koşullar sağlanamıyorsa hijyenik koşullara uygun, kontaminasyonun minimum düzeye indirildildiği ortamlarda yapılmalıdır. Karışımlar kesinlikle hasta başında hazırlanmamalıdır.
5.6. Karışımlar taze hazırlanmalı, ortaya çıkabilecek değişiklikler gözlenmeli ve bulanıklık, çökelme, renk değişimi gibi değişiklikler oluşması durumunda hazırlanan karışım

kullanılmamalıdır.
5.6. İnfüzyon sıvılarına mümkün olduğunca az ilaç karıştırılmalıdır.
5.8. Birçok sayıda ilaç kullanılması gereken ve geçimsizliği konusunda emin olunamayan durumlarda her ilacı ayrı ayrı ve mümkün olduğunca farklı zamanlarda uygulamak gerekir.
5.9. İki ilaç aynı anda infüze edilecekse ve geçimsizlik durumu biliniyorsa, önlem olarak iki ayrı infüzyon seti kullanılarak hazırlanmalıdır.
5.10. İlaçların geçimsizliği uygulama öncesinde tespit edildiğinde eczane birimine olay bildirilir ve görüş alınır. Olay güvenlik raporlama sistemi kapsamında bildirilmelidir. Güvenlik raporlama sistemi bildirim formuna karışıma hangi ilaçların eklendiği (ticari ve jenerik adları ile) belirtilmelidir.
5.11. Geçimsizlik gözlenen karışımlar hakkında İlaç ve Tıbbi Malzeme İmha Talimatına göre işlem yapılır.
5.12. Geçimsiz olan ilaçların hastaya uygulandığı tespit edildiği anda uygulama sonlandırılarak hekime bilgi verilir. Hastalara müdahale için kliniklerde acil ilaçlar bulundurulur. Gerekirse Mavi Kod kullanılarak müdahale yapılır.
5.13. İlaç geçimsizliği hakkında mevcut bilgi kaynağı yok ise Ulusal Zehir Bilgi Merkezi(UZEM) 114 ile iletişime geçilir.

6. İlgili Dokümanlar:
• Geçimsiz İlaçlar Listesi
• İstenmeyen Olay Sistemi Bildirim Formu
• İlaç ve Tıbbi Malzeme İmha Talimatı

DAYANAK:
12.04.2014 tarih ve 28970 sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmeliğin 6. Maddesi (c) fıkrası ile 7. Maddesi (c) fıkrası.